

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЪРГОВИЯТА И
УСЛУГИТЕ“

Приета от ФС (протокол №11/ 25.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №11/ 08.04.2024 г.)

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС“
ЗА СПЕЦ: „Омниканален търговски бизнес“; ОКС „магистър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО и СПН

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	168

Изготвили програмата:

1. ....
(гл. ас. д-р Виолета Петева)

2. ....
(доц. д-р Михал Стоянов)

Ръководител катедра: .....
„Икономика и управление на търговията и услугите“ (доц. д-р Михал Стоянов)

I. АНОТАЦИЯ

През последните десетилетия се наблюдава засилен научен и обществен интерес към проблемите на устойчивото развитие, което може да се разглежда като отговор на огромното предизвикателство за бъдещето на човечеството, изправено пред икономически, екологически и социални кризи. Устойчивото развитие е сложно, интегрално понятие, включващо различни компоненти от икономически, екологически, социално - културен и институционален характер.

Дисциплината „Устойчиво развитие на търговския бизнес“ заема важно място в подготовката на студентите – магистри в специалност „ Омниканален търговски бизнес“, най-малко поради две причини. Първо, тя надгражда знанията по основните икономически дисциплини, като микро и макроикономика, мениджмънт, маркетинг, предприемачество и логистика, придавайки им глобална перспектива. Второ, тя има подчертано **интердисциплинарен характер**, което допринася за изграждането на съвременни специалисти в предизвикателната сфера на омниканалната търговия. След изучаването на тази дисциплина, студентите ще придобият знания за: историческото развитие на концепцията за устойчиво развитие; компонентите, принципите и показателите за устойчиво развитие; индустриалната екология, зелената икономика, биоикономика и кръговата икономика; устойчивото потребление и политиките на устойчиво потребление. Съдържанието на дисциплината е ориентирано и прагматично, за да бъде практически полезно на студентите, както и да повиши техните знания за постиженията на ЕС, за Стратегията и целите на ЕС за устойчиво развитие, европейското и национално законодателство в тази област.

Дисциплината „Устойчиво развитие на търговския бизнес“ съдейства за формиране на следните ключови компетентности в студентите: **гражданска компетентност** – чрез включване на студентите в обществени събития и прояви на доброволчество, чрез формиране на интерес към социално отговорен търговски бизнес и социално отговорно предприемачество; **цифрова компетентност** – чрез ползване на цифрово съдържание и цифрови услуги, отговорно използване на съвременните технологии; **математическа компетентност** – развитие на способност за логическо и математическо мислене, представяне на знания чрез модели и графики, анализиране и презентиране на резултати от академични изследвания.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	ВЪВЕДЕНИЕ В КОНЦЕПЦИЯТА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
1.1.	Глобализацията и нейните отрицателни последици. Глобалните екологични, икономически и социални проблеми
1.2.	Исторически преглед на идеите за устойчиво развитие. Значими събития през периода 70-те години – до края на XX век и през периода 2000 година – до наши дни
1.3.	Постигания на Европейския съюз в областта на устойчивото развитие
1.4.	Стратегия за устойчиво развитие на ЕС. Цели за устойчиво развитие на ЕС и тяхното изпълнение
2.	СЪЩНОСТ И ПРИНЦИПИ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
2.1.	Същност на понятието „устойчиво развитие“. Компоненти на устойчивото развитие: икономически, екологически, социо-културни
2.2.	Принципи на устойчивото развитие

2.3.	Показатели (индикатори) за устойчиво развитие: икономически, екологически, социални, институционални
2.4.	Равнища и области на приложение на стратегията за устойчиво развитие. Национално, регионално и локално равнище
2.5.	Европейско и национално законодателство в областта на устойчивото развитие
3.	КОНЦЕПЦИИ, СВЪРЗАНИ С УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
3.1.	Концепция за индустриална екология (90-те години на XX век)
3.2.	Концепция за зелена икономика (90-те години на XX век)
3.3.	Концепция за биоикономика (2012 година)
3.4.	Концепция за кръгова икономика (2015 година)
4.	УСТОЙЧИВО ПОТРЕБЛЕНИЕ
4.1.	Същност и значение на устойчивото потребление. Глобални предизвикателства
4.2.	Политики за устойчиво потребление. Ролята на държавата, бизнеса и гражданите (триъгълник на промените)
4.3.	Преход на потреблението към устойчивост. Нови модели на потребителско поведение; отговорно и устойчиво поведение. Алтернативни видове потребление
4.4.	Намаляване на потреблението. Роля на маркетинга за насърчаване на устойчивото потребление и устойчивото развитие
4.5.	Намаляване на отпадъците. Кръгова икономика и рециклиране; хранителни отпадъци; електронни отпадъци (е-отпадъци)
5.	ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
5.1.	Социална отговорност на предприемача. Форми на социална отговорност. Предприемаческа етика и морал
5.2.	Концепция за екопредприемачество (зелено предприемачество). Екопредприемачество в търговския бизнес
5.3.	Роля на иновациите за устойчивото развитие
5.4.	Иновациите в екопредприемачеството
6.	КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ В ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
6.1.	Същност на корпоративната социална отговорност (КСО). Основни аспекти
6.2.	Стандарти за КСО
6.3.	Съвременни предизвикателства пред търговския бизнес
6.4.	Добри практики по КСО в сферата на търговския бизнес

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Подготовката на студентите магистри по дисциплината „Устойчиво развитие на търговския бизнес“ в дистанционната форма на обучение се осъществява чрез използването на различни учебни ресурси и дейности:

- учебни ресурси:
  - Електронни учебни материали (лекции, упражнения и тестове);
  - Презентации по тематичното съдържание на дисциплината;
  - Хипервръзки към ресурси от други сайтове с информационни материали (URL модули);

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

- учебни дейности:
  - Дистанционно (онлайн) провеждане на учебни занятия в графика на периода за обучение в електронна среда;
  - Разписание за консултации: присъствени и в електронна среда (по електронна поща и виртуална стая) със студентите;
  - Форум за несинхронна комуникация по темите и подтемите на дисциплината.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ²	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Домашна работа (есе)	1	50
1.2.	Домашна работа (реален бизнес казус)	1	50
1.3.	Курсова работа (върху проблем на конкретна фирма)	1	68
Общо за семестриалното оценяване:		3	168
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Текуща оценка		
Общо за сесийното оценяване:			
Общо за всички форми на контрол:		3	168

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Устойчиво развитие на търговския бизнес“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Галучи, Т. и др. (2018). Иновативни модели за кръгова икономика. Варна: „Наука и икономика“, ИУ – Варна.
2. Димитрова, В. (2017). Зелени възможности и проблеми на обратната логистика. Варна: „Наука и икономика“, ИУ – Варна.
3. Димитрова, В., Желязкова, Д., Стоянов, М., Петева, В., Гроздева, Д., Граматикова, Е., Кънева, М., Душкова, М., Христова, Ю. (2021). Влияние на дигитализацията на търговията върху икономическото развитие на България и регионите, Варна: „Наука и икономика“.

² При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

4. Желязкова, В. (2017). Кръгова икономика – финансови аспекти. София: издателство „Св. Григорий Богослов“.
5. Михайлов, М. (2013). Устойчиво развитие на туризма. София: Нов български университет.
6. Стоянов, М. (2023). Дигиталната интензивност – измерител на цифровата екосистема на бизнеса. // Сборник с доклади на юбилейна международна научна конференция на тема „Търговия 5.0 – дигитализация и/или хуманизация“. Варна: „Наука и икономика“, с. 245-253.
7. Петева, В. (2018). Потребителското поведение в предвидимото бъдеще – промени и предизвикателства.// Търговия 4.0 – наука, практика и образование. Сборник с доклади от международна научна конференция, изд. „Наука и икономика“, ИУ-Варна, 2018, с.166- 176.
8. Петева, В. (2023). Потребителското изживяване и новите технологии в ритейлинга. // В сборник доклади на юбилейна международна научна конференция на тема „Търговия 5.0 – хуманизация и/или дигитализация. Варна: Наука и икономика, ИУ-Варна, с. 280-287.
9. Петева, В. (2020). Потребителското поведение в непредвидимото бъдеще – диалектика и предизвикателства.// Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха. Сборник с доклади от юбилейна международна научна конференция, изд. „Наука и икономика“, том 3, ИУ-Варна, 2020, с.198- 210.
10. Петева, В. (2020). Ефектът „Коронавирус“ върху потребителското поведение – митове и реалности.// Търговията в съвременния свят – тенденции и добри практики. София: научно списание Инфраструктура и комуникации, УНСС, кн.15, 2020, с. 90-93.
11. ЕС през 2022 г. (2022). Общ доклад за дейността на ЕС.
12. Закон за опазване на природната среда
13. Закон за защитените територии.
14. Закон за устройство на територията.
15. Закон за биоразнообразието.
16. European Commission (2010). Communication from the Commission “Europe 2020: A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth. Brussels: COM.
17. European Commission (2012). Innovating for Sustainable Growth: A Bioeconomy for Europe. Brussels: COM.
18. Peteva, V, M. Dushkova (2019). The Role of Digitalization in Consumer Protection in Bulgaria. Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series, Varna: Union of Scientists - Varna, 8, 2, pp. 37 - 46.

Март 2024 г.
ВП/МС